

5. Milieu, energie en klimaat

Maastricht, september '23

Milieu, energie en klimaat

Nederland heeft de ambitie om in 2050 energieneutraal te zijn. We willen af van fossiele brandstoffen en bereiden ons voor op de gevolgen van de klimaatverandering. Ook de provincies nemen hierin hun verantwoordelijkheid. Provincies spelen bij de aanpak hiervan een belangrijke rol. Wij kunnen op regionaal niveau de betrokken partijen met elkaar verbinden door een goede samenkomst van de provinciale energiestrategie en de regionale energiestrategieën. Onze ambitie is het realiseren van een voor Limburg passende energiemix voor de toekomst. De Provincie Limburg zet in op een toekomstbestendige energie-infrastructuur en een energietransitie ingebed in de leefomgeving. Daarbij worden duurzame investeringen mogelijk gemaakt, onder meer via het Limburgs Energiefonds (LEF) en de Duurzaam Thuis regeling. We investeren in de ontwikkeling van nieuwe technieken voor het hergebruik van grondstoffen. Met het ruimtelijk instrumentarium geeft de Provincie Limburg mede richting aan de plekken waar duurzame energie opgewekt kan worden en hoe ruimte te geven aan de gevolgen van klimaatverandering.

Alle overheden hebben in het Deltaprogramma afgesproken ernaar te streven Nederland in 2050 klimaat-adaptief te laten zijn. In het Provinciaal Waterprogramma wordt uitwerking gegeven aan het provinciaal beleid op het gebied van hoogwaterbescherming, watertekort/droogte en verbetering van de waterkwaliteit. De klimaatverandering zet door en we houden daarom rekening met extremer weer, hogere temperaturen met meer verdamping, langere perioden van droogte en meer hevige buien.

Provincies houden toezicht op de naleving van milieuwetten voor lucht, bodem en water. Daarnaast gaat de Provincie verontreiniging tegen, onder meer door bodemsanering.

Onze beleidskaders

- Beleidskader Circulaire Economie 2.0
- Beleidskader Provinciale Energie Strategie - Deel 2
- Beleidskader Limburgse Waterstofagenda
- Provinciale omgevingsvisie
- Provinciale omgevingsverordening

Wat willen we bereiken?

5.1. Het realiseren van een voor Limburg passende energiemix voor de toekomst en een vermindering van de CO2 uitstoot

Binnen de contouren van bovenstaande doelen zijn de volgende subdoelen opgenomen:

Circulaire Economie: Provincie Limburg wil de nationale doelstellingen halen: de economie in 2050 volledig laten draaien op producten en grondstoffen die efficiënt worden ingezet en optimaal worden hergebruikt. We doen dit samen met bedrijfsleven, onderwijs- en kennisinstellingen, burgers, medeoverheden en maatschappelijke organisaties.

Provinciale Energie Strategie: de Provincie Limburg werkt samen met haar inwoners, instellingen en bedrijfsleven aan een innovatieve en structuurversterkende energietransitie en passende energiemix voor Limburg op weg naar 2030, waarbij we ons richten op besparen, vergroenen en duurzaam opwekken van energie. Hiervoor zullen wij onze rol pakken bij de uitvoering van wetten en wettelijk geborgde afspraken, zoals het Klimaatakkoord en de Regionale Energie Strategieën (RES).

Bodem en ondergrond: wij zetten in op duurzaam en efficiënt gebruik van bodem en ondergrond om zodoende optimaal bij te dragen aan maatschappelijke opgaven, zoals energietransitie en

klimaatadaptatie. Dit vereist dat rekening wordt gehouden met het functioneren van bodem en ondergrond als natuurlijk systeem (driedimensionale ordening staat centraal).

VTH: het uitvoeren van de bevoegd gezag rol van de verschillende provinciale wettelijke VTH taken binnen de daarvoor geldende termijnen, zoals weergegeven in het VTH uitvoeringsprogramma 2023. Voor een deel van deze taken zorgdragen voor goede coördinatie en opdrachtgeverschap naar de RUD.

Milieu: ons doel is een veilige en gezonde leefomgeving voor de inwoners van nu maar ook voor de inwoners van de toekomst. We investeren daarvoor in een leefmilieu dat in de basis op orde is. Vandaaruit werken we aan een voortdurende verbetering van het leefmilieu. Wij voorkomen afwenteling van negatieve milieueffecten op toekomstige generaties door het belang van een gezond leefmilieu integraal en volwaardig te betrekken bij het realiseren van andere maatschappelijke opgaven.

Wat gaan we daarvoor doen?

5.1.1 Energie: een passende mix

Omschrijving

De Provinciale Energie Strategie (PES) is in december 2020 vastgesteld. Onze ambitie is het realiseren van een voor Limburg passende energiemix voor de toekomst. Hiervoor is een innovatief energietransitiebeleid nodig, dat inzet op samenwerking en ruimte biedt voor lokaal initiatief. Tevens dient de energietransitie bij te dragen aan werkgelegenheid en versterking van de economische structuur in Limburg en ons minder afhankelijk te maken van fossiele grond- en brandstoffen uit het buitenland. Hiervoor zullen wij onze rol pakken bij de uitvoering van wetten en wettelijk geborgde afspraken, zoals het Klimaatakkoord en de Regionale Energie Strategieën (RES). Als Provincie hebben wij de rol van ondersteuner, subsidiënt, bevoegd gezag, partner en procesmanager.

Vanuit de PES werken we via 6 actielijnen, nl.:

- 1) Energie-infrastructuur
- 2) Innovatie, techniek en vakmanschap
- 3) Warmte
- 4) Participatie en lokaal profijt
- 5) Goede voorbeeld
- 6) Inbedding in de leefomgeving

De voortgang van de PES wordt via halfjaarlijkse voortgangsrapportages aan Provinciale Staten gerapporteerd. Tevens is een KPI-dashboard opgesteld waarin de kwantitatieve KPI's van de PES te volgen zijn (link: Energie Dashboard).

Rol provincie: *toetsers, ondersteuner, procesmanager, subsidiënt, financier.*

Kwaliteit

De Provincie is sterk afhankelijk van het Rijk, Europese subsidies en marktpartijen voor de juiste randvoorwaarden om de verduurzamingsplannen te realiseren. Er wordt ingezet op een sterke

samenwerking met alle partijen om zodoende de gestelde ambitie en bijbehorende kwaliteit te kunnen behalen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd

Middels diverse projecten, initiatieven en samenwerkingen wordt getracht om de gestelde ambitie van de Provinciale Energie Strategie te behalen. Omdat de focus ligt op het behalen van de doelen in 2030, wordt er van uit gegaan dat er nog tijd is om innovatieve oplossingen te bedenken in goede samenwerking met alle betrokken partijen.

Tijd (indicator)

Geld

De lasten worden opgehoogd met € 1,70 mln.

De Provincie Limburg heeft voor het uitvoeren van klimaat- en energiebeleid een totale specifieke uitkering van € 5,39 mln. ontvangen van het Rijk. Deze bijdrage is gefaseerd over 2023 (€ 1,57 mln.), 2024 (€ 1,57 mln.) en 2025 (€ 2,24 mln.) opgenomen ook in de Programmabegroting 2024, zowel bij de lasten en baten.

Daarnaast heeft het college van GS op 11 juli 2023 besluit genomen voor cofinanciering van twee projecten in het kader van de energietransitie OPZuid cofinanciering energie Gulpener-Kervo en Interreg BL-NL MAI Home. De dekking komt deels uit de programmamiddelen en deels (€ 0,13mln.) uit de post Europese cofinanciering.

Geld (indicator)

5.1.2 Duurzaamheid en Circulaire economie: bewustwording en innovatie

Omschrijving

Algemeen

Provincie Limburg wil de nationale doelstellingen halen: de economie in 2050 volledig laten draaien op producten en grondstoffen die worden hergebruikt. We doen dit samen met bedrijfsleven, onderwijs- en kennisinstellingen, burgers, medeoverheden en maatschappelijke organisaties.

We gaan er met elkaar voor zorgen dat deze transitie Limburg een economisch impuls geeft. Voor de periode 2020-2023 (beleidskader Circulaire Economie Limburg 2.0) werken wij aan deze circulaire economie en leveren wij een duurzame impactvolle bijdrage aan werkgelegenheid, innovatie en toegevoegde waarde voor Limburg.

Wij ondersteunen het Limburgse innovatie ecosysteem (Brightlands campussen, Limburgs energiefonds, uitvoeringsorganisatie LIOF en haar instrumenten) als basis voor toepassing van circulariteit in de industrie, de bouw, de afval- en tuinbouwsector. Daarmee scheppen wij een belangrijke randvoorwaarde voor marktontwikkeling, kennisontwikkeling, kennis en bewustwording, schaalniveau en samenwerking in ketens. Daarbovenop werken wij aan de 5 actielijnen uit het Beleidskader Circulaire Economie 2.0:

1. Omdenken, innovatie, ondernemerschap en vakmanschap;
2. Samenwerking; investeren in Limburgse circulaire iconketens en clustervorming;
3. Het goede voorbeeld;
4. Delen;
5. Circulair agenderen.

Dit product heeft een verbinding met de volgende producten: Brightlands/Kennis As 1.1.3., MKB Logistiek en industrie 1.1.2., Innovatieve landbouw 1.2.2., Economische samenwerking, Acquisitie en LIOF 1.1.1., Regiodeal en Investeringsagenda Noord-Limburg 1.2.3.

Rol Provincie: ondersteuner, procesmanager, partner, subsidient, financier

Kwaliteit

1. Ter versterking van het circulair innovatie ecosysteem is in 2020 door uw Staten vanuit het circulair beleidskader een financiële bijdrage verstrekt aan de ontwikkeling aan het kennis- en innovatiecentrum Brightsite, de doorontwikkeling van Brightlands Materials Center (BMC) en de doorontwikkeling van Aachen Maastricht Institute of Biobased Materials (AMIBM) op de Brightlands Chemelot Campus. Brightsite is complementair aan AMIBM en BMC in relatie tot de positie in de keten. Deze projecten zijn in 2023 verder in uitvoering genomen. Daarnaast zorgt het LIOF programma Limburg toekomstbestendig voor versterking van het circulair innovatie systeem door het ondersteunen van het MKB bij de ontwikkeling van circulaire producten, diensten, processen en bedrijfsmodellen.

2. Bewustwording rondom circulaire economie is verder versterkt. We hebben het goede voorbeeld gegeven (o.a. als launching customer) en hebben bedrijven, netwerkorganisaties, (semi) overheden en onderwijsinstellingen samen gebracht o.a. in het kader van het samenwerkingsverband Circulaire Economie Limburg (CEL). Daarnaast is o.a. invulling gegeven aan de week van de circulaire economie en wordt het programma circulair bouwen in EnZuid verband verder uitgewerkt en is Cirkelstad Limburg gestart.

Kwaliteit (indicator)**Tijd**

Verloop volgens de door uw Staten bij de toekenning van middelen in dit kader gestelde termijnen.

Tijd (indicator)**Geld**

De lasten stijgen met € 0,05 mln.

Het college van Gedeputeerde Staten heeft op 20 juni 2023 ingestemd met de cofinanciering van zes Interreg Duitsland-Nederland VI-A, projecten waaronder het project HBM. De provinciale cofinanciering van dit project bedraagt max. € 0,18 mln. en komt voor deels ten laste van het beleidskader Circulaire Economie 2.0 (€ 0,12 mln. binnen dit product) en deels (€ 0,05 mln.) ten laste van post Europese cofinanciering.

Geld (indicator)**5.1.3. Milieu: een veilige en gezonde leefomgeving****Omschrijving****Kwaliteit**

Wij hebben in 2023 ondersteund en advies gegeven over de milieueffecten van onze eigen plannen en projecten en zullen dat in 2023 continueren.

Wij hebben in 2023 onze wettelijke taken in het kader van milieu- en omgevingseffecten van plannen en projecten, waarvoor de Provincie adviseur of bevoegd gezag is uitgevoerd en zullen dat in 2023 continueren.

Wij hebben in 2023 de luchtkwaliteit op basis van metingen en berekeningen gemonitord en zullen dat in 2023 continueren.

Wij hebben in 2023 een opdracht aan de RUDZL verstrekt voor het herijken en actualiseren van het luchtmeetnet, dit als uitwerking van onze deelname aan het Schone Lucht Akkoord alsook n.a.v. de recente adviezen van de Gezondheidsraad en de WHO.

Wij starten in Q3 in 2023 met de evaluatie van het Actieplan Omgevingslawaaï Provinciale wegen 2019-2023.

Kwaliteit (indicator)

Tijd

De advisering over projecten vindt plaats binnen de wettelijke dan wel afgesproken tijdsperiode. De activiteiten die eind 2023 moeten zijn afgerond evenals de activiteiten die een deadline kennen na 2023 liggen op schema.

Tijd (indicator)

Geld

De activiteiten in uitvoering dan wel de activiteiten die nog dit jaar worden opgestart kunnen worden gerealiseerd binnen het beschikbare budget.

Geld (indicator)

5.1.4. Bodem en ondergrond: duurzaam gebruik

Omschrijving

We stellen een Agenda bodem en ondergrond op voor de periode t/m 2030. De opgaven van deze agenda richten zich op de verdere ontwikkeling van duurzaam gebruik van de ondergrond met het oog op de maatschappelijke opgaven. In deze agenda zullen de bestuurlijke afspraken bodem en ondergrond 2023-2030 worden vertaald naar acties. Ook worden hierin de beleidsopgaven uit de Europese bodemstrategie 2030 en de Nationale programma's 'Bodem en ondergrond' (in 2023 naar verwachting gereed) en 'Water en bodem sturend' nader uitgewerkt tot acties. Rol: bevoegd gezag, procesmanager en partner.

Als gevolg van de na-ijlende effecten van de vroegere steenkoolwinning kunnen risico's voor de inwoners in de voormalige mijnbouwregio aanwezig zijn. Middels uitvoering van het meerjarig uitvoeringsprogramma worden risico's in beeld gebracht, weggenomen of beheersbaar gemaakt. De financiering van dit programma komt ten laste van het Rijk. De provincie draagt zorg voor de uitvoering ervan (regiefunctie). Voor situaties waar sprake is van mijnbouwschade aan woningen wordt door het Rijk een schadevergoedingsregeling voorbereid. Deze regeling zal door de door de minister van EZK ingestelde Commissie Mijnbouwschade worden uitgevoerd.

Rolprovincie: *procesmanager en ondersteuner*.

Kwaliteit

Agenda bodem en ondergrond 2024-2030: is naar verwachting in najaar 2023 gereed.

Mijnbouwschade: op koers / schadevergoedingsregeling van het Rijk kent enige vertraging.

Kwaliteit (indicator)

Tijd

Agenda bodem en ondergrond 2024-2030: conform planning.

Mijnbouwschade: conform planning

Tijd (indicator)

Geld

De lasten stijgen met € 3,11 mln.

- Op 5 september 2023 heeft het college van GS besluit genomen over de afvoer grondsanering van project Straat Roermond. De kosten worden geraamd op € 3,21 mln. en worden gedekt uit de bestemmingsreserve 'Decentralisatie uitkering Bodemsanering'.
- Vanuit het onderliggend project plan van aanpak 2.0 bodemsanering Chemelot valt € 0,10 mln. vrij ten gunste van het resultaat.

Geld (indicator)

5.1.5. Vergunningen, toezicht en handhaving: bevoegd gezag en coördinatie RUD

Omschrijving

Het uitvoeren van de bevoegd gezag rol van de verschillende wetgevingen, het afhandelen van handhavingsverzoeken en meldingen. Het opdrachtgeverschap en coördinatie van de RUD.

Rol provincie: *bevoegd gezag*.

Kwaliteit

Er is uitvoering gegeven aan de VTH taken waarvoor de provincie bevoegd gezag is (zoals weergegeven in het VTH uitvoeringsprogramma 2023).

Het VTH Uitvoeringsprogramma 2023 is in Q2 door GS vastgesteld.

De opdrachtverlening aan de RUD Zuid Limburg is voorzien in Q3 van 2023.

Kwaliteit (indicator)

Tijd

Het merendeel van de VTH taken worden binnen de daarvoor gestelde termijnen uitgevoerd.

Uitgezonderd zijn de vergunningen in het kader van de Wet natuurbescherming, onderdeel stikstof en onderdeel houtopstanden. Oorzaken zijn de stikstofcrisis en de onvolledige kapmeldingen/ontheffingsaanvragen herplant.

Tijd (indicator)

Geld

De lasten stijgen met € 1,03 mln.

Conform het streven naar een robuuster VTH-stelsel wordt invulling gegeven aan de toezegging (9256, zie voorjaarsnota 2023). Aldus wordt de begroting hiervoor in 2023 opgehoogd met € 1 mln. Voor 2024 en verder bedraagt de structurele ophoging € 2,2 mln. De begrote baten worden met € 0,02 mln. opgehoogd vanwege ontvangst van rijksmiddelen voor hergebruik stedelijk afvalwater.

Geld (indicator)

Wat mag het kosten?

In deze Najaarsnota 2023 wordt het programma Milieu, energie en klimaat bijgesteld. Dit leidt tot een nadelig resultaat binnen dit programma van € 1,08 mln. De belangrijkste oorzaak is de intensivering op VTH, in lijn met het nieuwe coalitieakkoord.

De totale lasten van dit programma stijgen met € 5,89 mln. als gevolg van inzet van € 1,59 mln. uit de ontvangen specifieke uitkering van het Rijk met betrekking tot klimaat- en energiebeleid. Daarnaast wordt de toename vooral verklaard door de extra middelen ad € 1,00 mln., die vanuit het coalitieakkoord 2023-2027 aan VTH-taken worden toegekend. De afvoer grondsanering van project De Straat zorgt voor een stijging van € 3,21 mln. Een bedrag van € 0,1 mln. valt vrij ten gunste van het resultaat als gevolg van doorlichting budgetten op nut en noodzaak.

Voor nadere details wordt verwezen naar de toelichtingen op productniveau bij 'Wat gaan we daarvoor doen? (Variabele Geld)'.
Bedragen x €1.000

Exploitatie	Wijziging begroting 2023 Najaarsnota
Lasten	
5 Milieu, energie en klimaat	
511 Energie	1.704
512 Duurzaamheid en circulaire economie	53
513 Milieu	0
514 Bodem en ondergrond	3.112
515 Vergunningen, toezicht en handhaving	1.021
591 Kapitaallasten programma milieu, energie en klimaat	0
Totaal 5 Milieu, energie en klimaat	5.889
Totaal Lasten	5.889
Baten	
5 Milieu, energie en klimaat	
511 Energie	1.574
515 Vergunningen, toezicht en handhaving	21
Totaal 5 Milieu, energie en klimaat	1.595
Totaal Baten	1.595
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-4.295
Stortingen	
5 Milieu, energie en klimaat	
511 Energie	0
514 Bodem en ondergrond	0
Totaal 5 Milieu, energie en klimaat	0
Totaal Stortingen	0
Onttrekkingen	
5 Milieu, energie en klimaat	
514 Bodem en ondergrond	3.212
Totaal 5 Milieu, energie en klimaat	3.212
Totaal Onttrekkingen	3.212
Mutaties reserves	3.212
Gerealiseerd resultaat	-1.083